

Pregledi madeža – rana prevencija melanoma

Madeži su dobroćudne promjene na koži koje predstavljaju nakupine pigmentnih stanica melanocita. S dobi kao i izlaganjem sunčevoj svjetlosti dolazi do povećanja broja madeža. Iako se radi o potpuno bezopasnim promjenama, iz madeža je moguća zloćudna transformacija u melanom. **Melanom** je maligni zloćudni tumor pigmentiranih stanica kože - melanocita i najzloćudniji tumor kože. Nekontrolirano izlaganje UV zrakama je najznačajniji čimbenik u nastanku melanoma, stoga ne čudi velika učestalost ovog tumora u zemljama s velikim brojem sunčanih dana i visokim UV indeksom poput Australije.

Pregledi i rano otkrivanje melanoma su od izuzetne važnosti s obzirom na činjenicu da ako se otkrije u ranom stadiju, melanom se može uspješno liječiti s vrlo dobrom prognozom. Međutim, kod melanoma otkrivenih u kasnoj, uznapredovaloj fazi dolazi do metastaziranja tumora – širenja krvlju i limfom. Prognoza za uznapredovale melanome je loša, pri čemu oko 4% pacijenata živi dulje od pet godina. Melanom je zloćudni tumor koji se razvija iz melanocita, pigmentnih stanica kože. Iako se često razvija iz postojećeg madeža, također se može razviti i na drugim dijelovima kože na kojim nije prethodno postojao madež.

Postoje i brojne zablude i mitovi o madežima poput da česta iritacija i traumatizacija madeža dovodi do razvoja madeža u melanom, kao i da je bolje madeže ne uklanjati da se ne bi povećao rizik za zloćudnom transformacijom. Ovakve tvrdnje su u današnje vrijeme u potpunosti odbačene. Nadalje, pacijenti često smatraju da ako ne vide promjene na koži ili ne zamjećuju promjene poput boli i krvarenja, nije potrebno ići na preglede madeža.

ABCDE pravilo – akronim od engleskih naziva A - asimetrija, B - border - rubovi, C - color - boja, D - dijametar – promjer, koristi se za promatranje i praćenje madeža, a pogotovo je korisna za samopreglede koje pacijenti trebaju obavljati jednom mjesečno. Međutim, iako korisni, ovakvi pregledi nisu dovoljni i važno je dolaziti na dermatološke preglede madeža.

Pregled madeža se obavlja putem dermatoskopije, neinvazivne dijagnostičke metode koja omogućuje povećanje od 10 do 40 puta te vizualizaciju struktura madeža koje nisu vidljive golim okom. Ovom metodom omogućeno je rano dijagnosticiranje sumnjivih madeža kao i promjene koje upućuju na melanom ili epidermalne karcinome kože.

Kod osoba s velikim brojem displastičnih madeža ili kod osoba s povišenim rizikom od razvoja melanoma, poput osoba koje su operirale melanom ili imaju veliki broj displastičnih/atipičnih madeža, savjetuje se napraviti digitalnu dermatoskopiju koja omogućuje i fotopraćenje sumnjivih promjena te digitalnu pohranu slika i usporedbu u određenim vremenskim intervalima koje odredi dermatolog.

Preglede madeža kao i praćenje najsvremenijim digitalnim dermatoskopom te operativno uklanjanje madeža, također su usluge koje pruža Specijalna bolnica AGRAM.